

درس: اقتصاد منابع و محیط زیست مقطع: کارشناسی رشته: اقتصاد استاد: ناصر الهی

۱- معرفی و اهداف درس

این درس با هدف آشنا کردن دانشجویان با مفاهیم پایه‌ای اقتصادی در زمینه مدیریت منابع طبیعی و محیط زیست طراحی شده است. دانشجویان پس از پایان این درس باید بتوانند:

▪ مبانی نظری: (Theoretical Foundations)

- ماهیت اقتصادی منابع طبیعی (پایان‌پذیر و تجدیدپذیر) و محیط زیست را تبیین کنند.
- نظریه‌های کلاسیک و جدید اقتصاددانان در زمینه منابع طبیعی را تحلیل و مقایسه کنند.
- مفهوم رانت اقتصادی و نقش آن در اقتصاد زمین و منابع را درک کرده و شرح دهند.

▪ تحلیل بازار و سیاست‌گذاری: (Market Analysis & Policy)

- مدل‌های بهینه‌یابی استخراج منابع پایان‌پذیر در شرایط مختلف بازار (رقابت کامل و انحصار) را تشریح و تحلیل کنند.
- مدل‌های ایستا و پویای مدیریت منابع تجدیدپذیر (مانند شیلات) را فرموله کرده و حل کنند.
- چگونگی دستیابی به سطح بهینه آلودگی از طریق ابزارهای اقتصادی (مانند مالیات بر آلودگی یا سیستم تجاریزه کردن (permits) را توضیح دهند.
- روش‌های کمی و کیفی ارزیابی هزینه‌ها و منافع پروژه‌های محیط زیستی (Environmental Cost-Benefit Analysis) را شناسایی و اعمال کنند.

▪ کاربردها و چالش‌های بین‌المللی: (Applications & International Challenges)

- مسائل مربوط به مالکیت (خصوصی، مشاع، دولتی) و تأثیر آن بر بهره‌برداری از منابع را تجزیه و تحلیل کنند.
- چالش‌های بین‌المللی محیط زیست (مانند تغییر اقلیم یا حفاظت از منابع فرامرزی) و راه‌حل‌های همکاری‌جویانه برای آن را مورد بررسی قرار دهند.

۲- پیش‌نیازهای درس

- اقتصاد خرد ۲

۳- منابع درسی

- الف) منبع اصلی: سوری، علی و محسن ابراهیمی، اقتصاد منابع طبیعی و محیط زیست، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۴۰۰
- ب) منابع برای مطالعه بیشتر:
 - Tietenberg, Tom, and Lynne Lewis. *Environmental and Natural Resource Economics*. 12th ed. New York: Routledge, 2018.,
 - Kula, Erhun. *Economics of Natural Resources, the Environment and Policies*. London: Springer Science & Business Media, [n.d.]

۴- شیوه و مقاطع ارزشیابی

- ارزیابی مستمر: ۵ نمره
- ارزشیابی میان‌نیمسال: ۷ نمره (تاریخ امتحان: ۲۴ آبان ۱۴۰۴)
- ارزشیابی پایان نیمسال: ۸ نمره

۵- برنامه زمانی و عناوین فصل‌ها

- هفته اول: ماهیت و چیستی اقتصاد منابع و محیط زیست
- هفته دوم: مروری بر نظریات اقتصاددانان
- هفته سوم: اقتصاد منابع پایانی‌پذیر در زمان تصدی دولت و بازار رقابت کامل
- هفته چهارم: اقتصاد منابع پایانی‌پذیر در شرایط بازار انحصار
- هفته پنجم: اقتصاد زمین و مقوله رانت
- هفته ششم: اقتصاد زمینهای همگن
- هفته هفتم: اقتصاد زمینهای ناهمگن
- هفته هشتم: ویژگی اقتصاد منابع تجدیدپذیر و تبیین نظریه ایستای اقتصاد شیلات
- هفته نهم: نظریه پویای اقتصاد شیلات
- هفته دهم: اقتصاد جنگلداری
- هفته دوازدهم: تعیین زمان بهره‌برداری قطع درختان
- هفته سیزدهم: بهره‌برداری از منابع آبی

- هفته چهاردهم: عرضه و تقاضای آب
- هفته پانزدهم: اقتصاد محیط زیست
- هفته شانزدهم: مسائل بین المللی محیط زیست

۶- راههای ارتباطی

- سامانه گفتمان: <https://edu.mofidu.ac.ir/Dashboard> (زمان تقریبی پاسخگویی: حداکثر یک هفته)
- دفتر در زمان مشاوره دانشجویی